

Treasurystatuut
Regio Zuid-Holland Zuid

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	3
1.1 Doel treasurystatuut.....	3
1.2 Wettelijke voorschriften.....	3
1.3 Indeling treasurystatuut	3
2. TREASURYBELEID REGIO ZUID-HOLLAND ZUID	4
3. DOELSTELLINGEN EN RICHTLIJNEN TREASURY	6
3.1 Doelstellingen Treasury	6
3.2 Richtlijnen treasurydoelstellingen	7
4. TREASURY-ORGANISATIE	11
4.1 Inleiding	11
4.2 Treasury binnen de regio.....	11
4.3 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden treasury	12
5. PLANNING EN CONTROL	18
5.1 Taken planning en control	18
6. INFORMATIEVOORZIENING	19
7. TREASURYJAARPLAN.....	21
BIJLAGE 1: WET FINANCIERING DECENTRALE OVERHEDEN.....	23
BIJLAGE 2: RENTERISICONORM VASTE SCHULD WET FIDO.....	27
BIJLAGE 3: KASGELDLIMIET VOLGENS WET FIDO	28
BIJLAGE 4: KREDIETWAARDIGHEIDSBEORDELINGEN.....	29
BIJLAGE 5: FINANCIËLE INSTRUMENTEN.....	30

1. INLEIDING

1.1 Doel treasurystatuut

Dit treasurystatuut geeft de meerjarige treasurydoelstellingen van de Regio Zuid-Holland Zuid weer. Daarnaast geeft dit treasurystatuut een beeld van de treasuryorganisatie inclusief de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Tenslotte gaat het treasurystatuut in op de planning en control en de informatievoorziening.

Middels dit treasurystatuut worden de kaders vastgesteld voor het treasurybeleid binnen de Regio Zuid-Holland Zuid. Om de kaders verder te operationaliseren zal elk jaar een treasuryjaarplan worden opgesteld. Tevens zal, conform de Wet fido, een treasuryparagraaf bij de begroting worden opgeleverd.

1.2 Wettelijke voorschriften

Met betrekking tot treasury dient de Regio Zuid-Holland Zuid zich te houden aan datgene wat is vastgelegd in de nieuwe Wet **F**inanciering **D**ecentrale **O**verheden (Wet fido).

In de Wet fido, die een opvolger is van de Wet **F**inanciering **L**agere **O**verheden (Wet filo) van 18 december 1986, zijn voor de decentrale overheden voorschriften opgenomen betreffende:

- onderscheid korte en lange financiering;
- kasgeldlimiet;
- renterisiconorm;
- transparantie treasurybeleid.

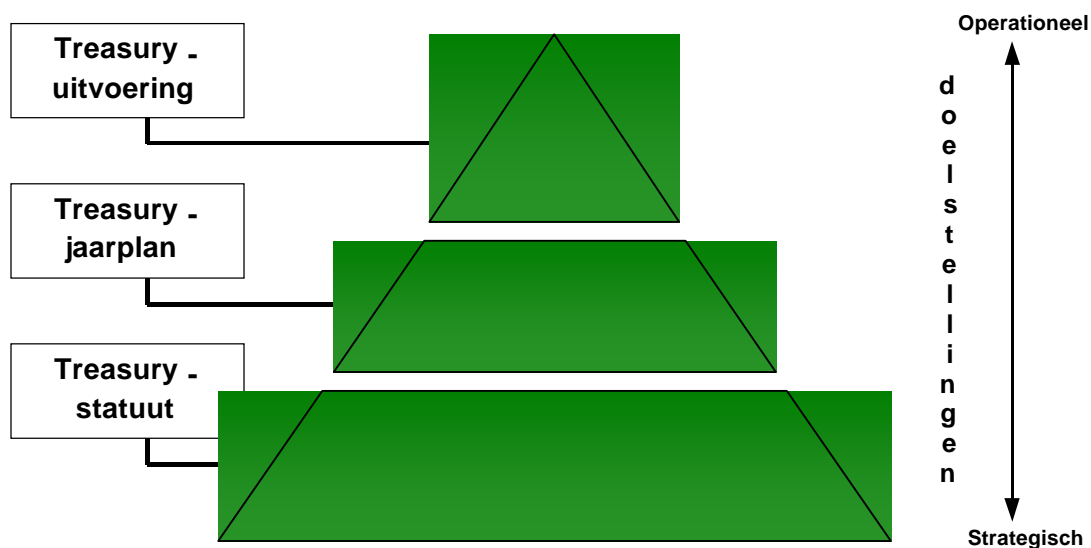
1.3 Indeling treasurystatuut

Allereerst wordt in hoofdstuk 2 de structuur van het treasurybeleid van Regio Zuid-Holland Zuid geformuleerd. Hoofdstuk 3 behandelt de doelstellingen en richtlijnen van de treasuryfunctie. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 de inrichting van de treasuryorganisatie besproken, zoals die nodig is om de treasurydoelstellingen te realiseren. Hoofdstuk 5 bekijkt de planning en control. Hoofdstuk 6 bespreekt de informatievoorziening. In hoofdstuk 7 wordt de inhoud van het treasuryjaarplan besproken. Het treasurystatuut wordt besloten met vijf bijlagen: hoofdpunten van de Wet fido, een model voor de berekening van het renterisico en het kasgeld, een overzicht van de verschillende kredietklassen en een beschrijving van de in praktijk meest gebruikte financiële instrumenten.

2. TREASURYBELEID REGIO ZUID-HOLLAND ZUID

Om de precieze plaats te bepalen van het treasurystatuut en de treasuryparagraaf zal hieronder eerst uiteengezet worden hoe Regio Zuid-Holland Zuid haar treasurybeleid vormgeeft.

Het treasurybeleid van de regio is opgesplitst op basis van toenemende operationalisering en bestaat uit de volgende drie niveaus:

Figuur 1 Treasurybeleid

Het eerste niveau is het treasurystatuut. Dit treasurystatuut dient als basis voor de treasuryfunctie van de regio. Het treasurystatuut beschrijft de plaats en inrichting van de treasuryfunctie alsmede de doelstellingen, taken en verantwoordelijkheden. Het treasurystatuut heeft door zijn aard een langdurige werking en wordt minimaal elke vijf jaar geëvalueerd. In bijzondere omstandigheden kan het noodzakelijk zijn deze termijn te verkorten.

Het tweede niveau van het treasurybeleid is het treasuryjaarplan, dat gebruikt kan worden als uitwerking van de in Wet fido voorgeschreven treasuryparagraaf. Het treasuryjaarplan beschrijft de treasurydoelstellingen voor de tijdsduur van een jaar, en wordt elk jaar herzien. Het treasuryjaarplan wordt geschreven binnen de kaders van het treasurystatuut.

Het derde niveau van het treasurybeleid is de daadwerkelijke uitvoering van de treasurytaken, waaronder de uitvoering van de doelstellingen uit het treasuryjaarplan.

Bij het bepalen en uitvoeren van het treasurybeleid zullen betrokkenen worden ondersteund door een treasurycommissie die minimaal 4 keer per jaar bijeenkomt. Het instellen van een treasurycommissie is overigens niet verplicht volgens de Wet, maar van belang. De treasurycommissie is namelijk een adviserend orgaan zowel richting het bestuur van de regio als richting de functionarissen die belast zijn met de uitoefening van de treasuryfunctie. De

commissie zal worden samengesteld uit: een dagelijks bestuurslid, de stafdirecteur, de beleidsadviseur financiën en een extern adviseur.

De kernpunten die in de treasurycommissie worden besproken, zijn hieronder samengevat:

- Bekijken van de treasurymatige positie van de regio op basis van de korte en lange liquiditeitsplanning;
- Bepalen van de rentevisie;
- Voorstellen van onder meer herfinancierings- en indekvoorstellen op basis van de hierboven genoemde punten
- Bekijken van de voortgang investeringsprojecten;
- Gerealiseerde punten uit het treasuryjaarplan.

3. DOELSTELLINGEN EN RICHTLIJNEN TREASURY

3.1 Doelstellingen Treasury

De treasuryfunctie is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Deze paragraaf geeft de treasurydoelstellingen weer voor de Regio Zuid-Holland Zuid.

De hoofddoelstelling kan als volgt worden omschreven:

“Het waarborgen van de financiële continuïteit van de regio”.

Teneinde aan de hoofddoelstelling, het waarborgen van de financiële continuïteit, praktische invulling te geven, zijn in dit treasurystatuut vier subdoelstellingen onderkend:

1. Het beheersen van financiële risico's.
2. Het zorgdragen voor een effectief en efficiënt kasbeheer.
3. Het minimaliseren van de financieringskosten.
4. Het zorgdragen voor een goed relatiebeheer.

In het hiernavolgende zullen de subdoelstellingen verder worden uitgewerkt.

3.1.1 Beheersen van financiële risico's

De eerste subdoelstelling van treasury is het beheersen van financiële risico's. Hieronder wordt met name verstaan: het renterisico en het kredietrisico. Bij de Regio Zuid-Holland Zuid gaat het voornamelijk om renterisico's en dus om de prijs die voor het lenen van geld betaald moet worden. Treasury zorgt ervoor dat de renterisico's over de jaren gespreid worden.

Treasury zal trachten om het jaarlijkse renterisico op de vaste schuld door (her)financiering c.q. rente-aanpassing te beperken tot maximaal 20% van de restant hoofdsom van de leningenportefeuille, of het lagere percentage voorgesteld in een nieuwe ministeriële regeling. De berekening van het renterisico zal geschieden conform de in Wet fido beschreven toets aan de renterisiconorm. In bijlage 1 wordt het model van de berekening van het renterisico weergegeven.

Tevens zal de regio per kwartaal de gemiddelde netto vlottende schuld beperken tot maximaal de in Wet fido bepaalde hoogte van het kasgeld van 8,2% van het begrotingstotaal. Bij aanpassingen van het percentage van de kasgeldlimiet vanuit het ministerie zal dit percentage gelden. In bijlage 2 is de berekening van deze kasgeldlimiet beschreven.

Daarnaast kan de Regio Zuid-Holland Zuid tevens tegenpartijrisico lopen, doordat zij:

- a) overtollige middelen tijdelijk belegt;
- b) leningen en garanties aan derden verstrekt.

Deze tegenpartijrisico's moeten beheerst worden. Verder zal het koersrisico beperkt worden door de afstemming van de omvang en de looptijd van uitzettingen op de beschikbare middelen.

Naast de bovengenoemde risico's zal de regio zorgen voor voldoende (korte)kredietfaciliteiten bij banken of de gemeente om te allen tijde aan haar verplichtingen te kunnen voldoen en onverwachte uitgaven op te vangen.

3.1.2 Zorgdragen voor een effectief en efficiënt kasbeheer

Het betalingsverkeer dient zodanig ingericht te worden dat het kosteneffectief kan worden beheerd waarbij voor zover mogelijk de externe bankkosten geminimaliseerd worden. Hierbij wordt de bankrelatie van de Regio Zuid-Holland Zuid minimaal eens per 4 jaar geëvalueerd.

Verder zal treasury zorgen voor het goed liquiditeitenbeheer door middels kasgeld en deposito's het saldo een ondergrens te sturen, rekeninghoudend met de risicorichtlijnen.

3.1.3 Minimaliseren van de financieringskosten

De financieringskosten dienen bij het aantrekken van middelen zo laag mogelijk te zijn. Financieringskosten worden mede bepaald door de rentetypische looptijd en de beschikbaarheid van de lening. Ook moeten de mogelijkheden van alternatieve financiering onderzocht worden indien dit tot lagere financieringskosten kan leiden. Van belang is verder dat de tegenpartij waarvan de Regio Zuid-Holland Zuid het vreemd vermogen aantrekt maatschappelijk aanvaard is.

Op basis van de korte liquiditeitsplanning (≤ 1 jaar) zullen toereikende kortkredietfaciliteiten of liquide middelen worden aangehouden om aan de korte termijn verplichtingen te kunnen voldoen. Het aantrekken van deze kortkredietfaciliteiten zal geschieden tegen zo laag mogelijke financieringskosten.

In geval van (tijdelijk) overtollige middelen is het mogelijk om een deel van de beschikbare middelen liquide aan te houden dan wel zodanig te beleggen tegen aanvaardbare risico's (zie § 4.2 richtlijnen: risicobeheersing) dat deze zonder al te veel kosten snel liquide te maken zijn. Overtollige middelen zullen altijd zo worden belegd dat deze ter vermindering van de renterisico's dienen.

3.1.4 Zorgdragen voor een goed relatiebeheer

Het zorgdragen voor een goed relatiebeheer is vooral van belang om de (product-) ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt te monitoren. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan ontwikkelingen op de rentemarkt en financiële innovaties.

3.2 Richtlijnen treasurydoelstellingen

In deze paragraaf zullen per treasurydoelstelling de richtlijnen worden vastgesteld.

A Risicobeheersing

De richtlijnen aangaande de risicobeheersing bepalen het aanvaardbare financiële risicoprofiel. Om het risicoprofiel te bepalen voor de Regio Zuid-Holland Zuid worden de volgende richtlijnen vastgesteld.

1. Het renterisico op de vaste schuld beperkt zich tot maximaal de in Wet fido neergelegde renterisiconorm. Om de renterisico's te monitoren wordt een actief renterisicomangement uitgevoerd. Hierbij horen onder andere:
 - spreiden renterisico's over de jaren en binnen het jaar;
 - uitoefenen van vervroegde aflossingsmogelijkheden;
 - benutten van de rentecurve;
 - bepalen van de afkoopwaarde.
2. Het renterisico op de netto vlottende schuld beperkt zich tot maximaal de in Wet fido neergelegde kasgeldlimiet.
3. Voor het opvangen van onverwachte uitgaven zal altijd minimaal een korte kredietfaciliteit aangehouden worden bij een financiële instelling ter hoogte van de toegestane kasgeldlimiet.
4. Het uitzetten van gelden is toegestaan onder de voorwaarde dat de hoofdsom van de uitzetting wordt gegarandeerd (=zogenaamde eindwaarde belegging).
5. Kredietrisico's worden beperkt door uitsluitend gelden uit te zetten bij financiële instellingen of te beleggen in producten met een minimale kredietwaardigheid voor de lange looptijden van A/A en voor de korte looptijden van A-1/P-1¹.
6. Een kredietwaardigheidbeoordeling wordt verkregen van een erkend rating bureau zoals Standard & Poor's of Moody's.
7. In het contract dat wordt afgesloten met de tegenpartij, dient een clause opgenomen te worden waarin staat dat het contract beëindigd kan worden indien de kredietwaardigheid van de tegenpartij onder het niveau van A/A (lange termijn) of A-1/P-1 (korte termijn) komt.
8. Het gebruik van derivaten is alleen toegestaan passend binnen het renterisicobeheersingsbeleid².

¹ Voor een gedetailleerde omschrijving van de betekenis van kredietwaardigheidbeoordelingen zie bijlage 3.

² Rentebelief wordt opgesteld door treasurycommissie en na goedkeuring opgenomen in treasuryjaarplan.

B Kasbeheer

De richtlijnen betreffende het geldstromenbeheer spitsen zich toe op de bankrekeningstructuur en de toegestane betaalinstrumenten en –condities.

1. Het selecteren van die betaalinstrumenten die de bankkosten en interne verwerkingskosten minimaliseren.
2. Het periodiek evalueren of de tarieven voor de betaalinstrumenten concurrerend zijn met de tarieven bij andere banken.
3. Het streven naar een optimaal gebruik van het electronic banking systeem voor zowel ontvangsten als betalingen.
4. Het minimaliseren van het aantal rekeningen met het oog op transparantie en efficiëntie van de bankrekeningstructuur.
5. Zorgen voor een goed saldo- en liquiditeitenbeheer op basis van adequate plannings en met in achtneming van de richtlijnen ten aanzien van het risicobeheer.

C Minimalisatie financieringskosten

De richtlijnen betreffende de financiering met als doelstelling het minimaliseren van de financieringskosten zijn:

1. Jaarlijks dient een korte liquiditeitsplanning opgesteld te worden om zodoende het korte financieringstekort of –overschot in kaart te brengen.
2. Een kort financieringstekort wordt tegen zo laag mogelijke kosten naar nul gestuurd. De toegestane geldmarktinstrumenten zullen worden benoemd in het treasuryjaarplan.
3. Jaarlijks dient een lange liquiditeitsplanning opgesteld te worden met een horizon van minimaal 10 jaar, om vervolgens opmaat financiering aan te trekken.
4. Het aantrekken van lange financiering geschiedt tegen zo laag mogelijke kosten. De toegestane kapitaalmarktinstrumenten zullen worden benoemd in het treasuryjaarplan. Overfinanciering wordt vermeden.
5. De verschillende aan te trekken financieringen worden zodanig gekozen, dat deze passen binnen het renterisicobeleid (zie: A risicobeheersing).
6. Langdurige overschotten worden uitgezet tegen een zo hoog mogelijk rendement, met inachtneming van de richtlijnen inzake het risicobeheer.

D Beheer marktrelaties

De richtlijnen betreffende het beheer marktrelaties zijn:

1. Voor het beheer van marktrelaties dient als richtlijn dat stelselmatig de relaties met banken en andere partijen op de geld- en kapitaalmarkt onderhouden moet worden.
2. Hierbij wordt één verantwoordelijke, namelijk de beleidsadviseur financiën, aangesteld die fungeert als het enige aanspreekpunt voor de regio richting marktrelaties.

-
-
3. Marktveranderingen worden actief gemonitord.

4. TREASURY-ORGANISATIE

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de treasury-organisatie van de Regio Zuid-Holland Zuid besproken. Allereerst wordt de positie van treasury binnen de regio uitgewerkt. Vervolgens worden de treasurytaken gedefinieerd. Om deze treasurytaken administratief organisatorisch te kunnen uitvoeren moeten verantwoordelijkheden en bevoegdheden worden gecreëerd.

4.2 Treasury binnen de regio

Een treasuryfunctie heeft in veel gevallen de volgende (organisatorische) kenmerken:

- Een treasury-organisatie met bescheiden omvang die (betrekkelijk) los van de andere regio organisaties staat.
- De noodzaak snel en flexibel te moeten inspelen op (markt-) ontwikkelingen.
- Grote transactievolumes.

De treasuryfunctie binnen de Regio Zuid-Holland Zuid dient centraal georganiseerd te zijn. Hiervoor zijn de volgende argumenten te geven:

- schaalvoordelen
- vereiste specialistische kennis en expertise voor treasury-activiteiten

Decentraal binnen de sectoren ligt de verantwoordelijkheid voor de aanlevering van adequate liquiditeitsplanningen. Centraal worden deze planningen geconsolideerd tot één liquiditeitsplanning voor de regio.

Treasury is een specialisme, dat doorgaans door een klein team binnen een regio wordt uitgevoerd. Hierbij is de functiescheiding tussen de 'frontoffice' (beschikkende rol), de 'backoffice' (registrerende rol) en de controlerende rol belangrijk.

4.3 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden treasury

4.3.1 Taken treasury

Binnen de treasury-organisatie kunnen de volgende treasurytaken onderscheiden worden:

- Risicobeheersing
- Kas- en saldobeleer
- Financiering van de regio
- Beheer marktrelaties
- Planning & Control
- Advies

De treasurytaak **risicobeheersing** stuurt de financiële risico's die de regio loopt. In de renterisicobeheersing worden zowel de opgenomen gelden als eventueel uitgezette gelden aan derden gezamenlijk beoordeeld waarbij tevens wordt ingegaan op de samenstelling van korte, middellange en lange financiering. In de beheersing van de overige risico's aan derden wordt bij beleggingen het tegenpartijrisico beoordeeld.

De treasurytaak **kas- en saldobeleer** stuurt de bankrekeningenstructuur, het gebruik van verschillende betaalinstrumenten, de totale kosten van het betalingsverkeer en zorgt voor het afkomen van saldi op de diverse rekeningen-courant. Verder wordt op basis van een korte liquiditeitsplanning het saldo middels dag- en kasgeld en deposito's naar nul gestuurd.

De taak **financiering van de regio** zorgt voor de invulling van de lange termijn liquiditeitsbehoefte. De basis voor de lange financiering is de liquiditeitsplanning. Deze planning bepaalt wanneer, hoeveel en hoelang financiering nodig is. Daarnaast kunnen speciale financieringsconstructies in de analyses betrokken worden. De nadruk in het kader van de publieke taak dient echter te liggen op de minimalisatie van de financieringskosten.

De treasurytaak **beheer marktrelaties** heeft betrekking op het onderhouden van relaties met banken, financiële instellingen en geldmakelaars. In de praktijk is deze relatie voor de eigen kennis van de rentemarkten onontbeerlijk.

Binnen de treasurytaak **planning & control** worden vooraf en achteraf mechanismen ingebouwd om de garantie te verkrijgen dat de treasurytaken binnen de aangegeven kaders worden uitgevoerd. De mechanismen die vooraf worden opgesteld, zijn onder te verdelen in het treasurystatuut en de treasuryparagraaf / het treasuryjaarplan. Daarnaast zullen bij transacties met een bepaalde omvang vooraf controles worden uitgevoerd door de regiocontroller. In dit treasurystatuut zal de minimale omvang worden vermeld waarboven de regiocontroller vooraf een transactie moet beoordelen. Door middel van periodieke treasuryrapportages wordt er achteraf gerapporteerd over de genomen acties in de afgelopen periode.

De **adviestaak** houdt in dat gevraagd en ongevraagd het dagelijks bestuur zal worden ingelicht inzake de geldstromen (en de risico's) binnen de regio. Daarnaast zal regelmatig contact worden onderhouden met de verschillende sectoren en zal treasury voor hen fungeren als expertisecentrum.

4.3.2 Verantwoordelijkheden treasurybeleid

Binnen de drielaagsstructuur van het treasurybeleid zijn de treasury-verantwoordelijkheden als volgt over de betrokkenen verdeeld:

Niveau/ Organisatie	Algemeen bestuur	Dagelijks Bestuur	Regio- directeur- secretaris	Staf- directeur	Beleids- adviseur financien	Sector- controller	Regio- controller	Treasury- Commissie
Treasury- statuut	C	Vs, Ve	Vm	U	U	–	C	A
Treasury- jaarplan	C	Vs, Ve	Vm	U	U	–	C	A
Treasury- uitvoering	C	B	Vm	U	U	U	C	A

Tabel 1 Matrix verantwoordelijkheden per treasuryniveau³

Uit tabel 1 blijkt dat het Dagelijks Bestuur het treasurystatuut vaststelt waarmee het kader vastligt waarbinnen Treasury opereert. Ingevolge de Organisatieregeling is de regiodirecteur-secretaris verantwoordelijk voor de treasuryfunctie. De dagelijkse uitvoering is door hem opgedragen aan de beleidsadviseur financiën in de Regiostaf. Deze wordt hiërarchisch aangestuurd door de Stafdirecteur.

Het treasuryjaarplan dat wordt gebaseerd op het treasurystatuut, dient het Dagelijks Bestuur tevens vast te stellen.

Door goedkeuring en autorisatie van het treasuryjaarplan wordt er een mandaat aan treasury afgegeven voor uitvoering van de actiepunten die in het treasuryjaarplan zijn beschreven. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het treasurybeleid. Het Algemeen Bestuur controleert achteraf het uitgevoerde beleid.

De treasurytaken zullen binnen de organisatie van de Regio Zuid-Holland Zuid worden uitgevoerd door de beleidsadviseur financiën in de Regiostaf, onder meer op basis van gegevens aangeleverd door de sectorcontrollers. De beleidsadviseur financiën rapporteert onder verantwoordelijkheid van de Stafdirecteur aan de regiodirecteur-secretaris, die op zijn beurt aan het Dagelijks Bestuur rapporteert. In de uitvoering van de treasuryfunctie wordt de regiodirecteur-secretaris geadviseerd door de treasurycommissie.

³ De aard van de betrokkenheid is aangeduid met de volgende afkortingen: A=adviseren; B=beschikken; C=controleren; U=uitvoeren; V=verantwoordelijk voor het realiseren van de resultaten (Ve=eindverantwoordelijk; Vm=gemandateerde verantwoordelijkheid), Vs=vaststellen .

De Regio Zuid-Holland Zuid kent een treasurycommissie die bestaat uit de volgende functionarissen: een dagelijks bestuurslid, de stafdirecteur, de beleidsadviseur financiën en een extern adviseur. De treasurycommissie komt minimaal vier keer per jaar bijeen en stelt op basis van een samengestelde rentevisie van minimaal 3 grootbanken een plan van aanpak voor met betrekking tot toekomstige transacties. De concepten van dit plan zullen als richtlijn dienen in het treasuryjaarplan.

4.3.3 Verantwoordelijkheden treasurytaken

In de onderstaande tabel worden de verantwoordelijkheden van de verschillende treasurytaken overzichtelijk in tabelvorm gepresenteerd. Een nadere omschrijving van de bijbehorende taken is beschreven in paragraaf 4.3.1

<i>Taken</i>	<i>Gemandateerde verantwoordelijkheid</i>	<i>Verantwoordelijk voor uitvoering</i>	<i>Uitvoering</i>	<i>Verantwoordelijke id</i>
Risicobeheersing	Regiodirecteur-secretaris	Stafdirecteur	Beleidsadviseur financiën	Dagelijks Bestuur
Kas- en saldobeleer	Regiodirecteur-secretaris	Stafdirecteur	Beleidsadviseur financiën	Dagelijks Bestuur
Financiering van de regio	Regiodirecteur-secretaris	Stafdirecteur	Beleidsadviseur financiën	Dagelijks Bestuur
Beheer marktrelaties	Regiodirecteur-secretaris	Stafdirecteur	Beleidsadviseur financiën	Dagelijks Bestuur
Planning & control	Regiodirecteur-secretaris	Stafdirecteur	Beleidsadviseur financiën	Dagelijks bestuur
Advies	Regiodirecteur-secretaris	Stafdirecteur	Beleidsadviseur financiën	Dagelijks bestuur

Tabel 2 Matrix treasurytaken en verantwoordelijkheden

De uitvoering van de in tabel 2 weergegeven treasurytaken zal gebeuren binnen de richtlijnen zoals gesteld in paragraaf 3.2.

4.3.4 Bevoegdheden treasurytaken

Wanneer uit de treasurytaken financiële transacties voortkomen, is een duidelijke, transparante functiescheiding van belang. In onderstaande tabel wordt aangegeven hoe de bevoegdheden binnen de regio verdeeld zijn:

<i>Taken</i>	<i>Bevoegdheden</i>	<i>Uitvoering</i> ⁴	<i>Controle</i> ⁵ (vooraf)	<i>Autorisatie</i> ⁶
<i>Risico-beheersing</i>	Aangaan rente-instrumenten ⁷	Beleidsadviseur-financiën	Regio-controller	Stafdirecteur
	Langdurig uitzetten van gelden	Beleidsadviseur-financiën	Regio-controller	Stafdirecteur
<i>Geldstromen-beheer</i>	Betalingen op aangewezen rekeningen	Afdeling financieel beheer	Regio-controller	Sector-directeur
	Openen van bankrekeningen	Beleidsadviseur-financiën	Regio-controller	Stafdirecteur
	Transacties in geldmarkt (tot 1 jaar)	Beleidsadviseur-financiën	Regio-controller	Stafdirecteur
	Transacties in kapitaalmarkt (langer dan 1 jaar)	Beleidsadviseur-financiën	Regio-controller	Stafdirecteur

Tabel 3 Matrix bevoegdheden treasury

Met transacties in de geld- en kapitaalmarkt wordt zowel het aantrekken als het uitzetten van geld bedoeld.

De registratie van de hierboven genoemde treasurytaken wordt verzorgd door de Beleidsadviseur financiën. De controle achteraf ligt bij de Regiocontroller en het Algemeen Bestuur.

Het doel van het inzetten van rente-instrumenten is het bereiken van de gewenste spreiding van het renterisico. De bevoegdheid tot het aangaan van rente-instrumenten is neergelegd bij de Stafdirecteur.

⁴ Onder hiërarchische verantwoordelijkheid van de Stafdirecteur.

⁵ Bij transacties boven een bepaalde omvang.

⁶ Bij transacties boven een bepaalde omvang dient de regiodirecteur-secretaris mede te ondertekenen.

⁷ Voor een nadere omschrijving van de rente-instrumenten wordt verwezen naar bijlage 4.

Transacties in de geldmarkt worden geïnitieerd door de Beleidsadviseur financiën en vooraf goedgekeurd door de Regiocontroller en geautoriseerd door de Regiodirecteur-secretaris. Met betrekking tot transacties in de kapitaalmarkt is de Beleidsadviseur-financiën bevoegd met de controle vooraf door Regiocontroller en geautoriseerd door de Stafdirecteur.

De bevoegdheid voor de betalingen op bankrekeningen is gelegd bij de afdeling financieel beheer. (mits voldoende functiescheiding is gewaarborgd tussen de registrerende en de beschikkende functie). De bevoegdheid voor het openen van bankrekeningen is gelegd bij de beleidsadviseur financiën. Hiervoor is gekozen om dergelijke operationele taken ook op een zo laag mogelijk niveau in de organisatie te houden.

5. PLANNING EN CONTROL

5.1 Taken planning en control

Om te zorgen voor een goede planning van de activiteiten vooraf en het afleggen van verantwoording achteraf, zal de Treasury een aantal documenten opleveren.

<i>Taak</i>	<i>Uitvoering</i>	<i>Autorisatie</i>	<i>Gemandateerd verantwoordelijk</i>	<i>Eindverantwoordelijk</i>	<i>Omschrijving</i>
Opstellen treasurystatuut	Beleidsadviseur-financiën	Stafdirecteur	Regiodirecteur-secretaris	Dagelijks	Meerjarige doelstellingen treasury
Opstellen treasuryjaarplan	Beleidsadviseur financiën i.s.m. treasury-commissie	Stafdirecteur	Regiodirecteur-secretaris	Dagelijks Bestuur	Uitwerking beleid voor het komende jaar
Transactierapport	Afhankelijk van transactie	Stafdirecteur	Regiodirecteur-secretaris	Dagelijks Bestuur	Overzicht van verschillende offertes, keuze en argumentatie
Halfjaarrapportage	Beleidsadviseur-financiën	Stafdirecteur	Regiodirecteur-secretaris	Dagelijks Bestuur	Overzicht treasury-activiteiten vergeleken met treasuryjaarplan

Tabel 4 Matrix planning & control

Van elke transactie wordt een verslag gemaakt. Bij alle transacties geldt dat minimaal vier offertes worden aangevraagd, 3 bij banken en 1 bij een geldmakelaar. Uiteraard mogen het treasurystatuut of -jaarplan nooit overtreden worden bij het afsluiten van transacties, tenzij er goedkeuring is verkregen middels een uitzonderingsvoorstel.

Enmaal per halfjaar zal het dagelijks bestuur het algemeen bestuur op de hoogte brengen van het gevoerde treasurybeleid. In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van de vooruitgang omtrent het treasuryjaarplan. Dit rapport wordt toegevoegd bij de bestaande Managementrapportage.

6. INFORMATIEVOORZIENING

Eén van de belangrijkste voorwaarden voor de Treasury om goed te functioneren is het ter beschikking hebben van juiste, tijdige en volledige informatie. Deze informatie kan worden gesplitst in:

- operationele informatie
- interne verantwoordingsinformatie
- informatie richting toezichthouder

In de onderstaande tabellen wordt aangegeven welke informatie met name van belang is inclusief de frequentie van de informatievoorziening en de betrokken personen:

A Operationele informatie

Uit dit treasurystatuut volgt dat de in tabel 5 weergegeven operationele informatie van belang is ter ondersteuning van de uitvoering van de treasurytaken.

<i>Informatie</i>	<i>Informatie- verstrekker</i> ⁸	<i>Informatie-ontvanger</i>	<i>Frequentie</i>
Korte termijn liquiditeitsplanning per sector	sectorcontrollers	Regiodirecteur-secretaris	Maandelijks
Korte termijn liquiditeitsplanning geconsolideerd	Beleidsadviseur-financiën	Regiodirecteur-secretaris treasury- commissie	Maandelijks
Lange termijn liquiditeitsplanning per sector	sectorcontrollers	Regiodirecteur-secretaris Treasury- commissie	Per kwartaal
Lange termijn liquiditeitsplanning geconsolideerd	Beleidsadviseur-financiën	Regiodirecteur-secretaris Treasury- commissie	Per kwartaal
Analyse leningen- en beleggingsportefeuille	Beleidsadviseur-financiën	Regiodirecteur-secretaris Treasury- commissie	Per kwartaal
(Rente)risicoanalyse	Beleidsadviseur-financiën	Dagelijks Bestuur Treasury-commissie	Per kwartaal
Marktonwikkelingen: rentevisie, nieuwe producten, ontwikkelingen in de sector	Treasury-commissie	Dagelijks Bestuur	Per kwartaal

Tabel 5 Matrix operationele informatie

⁸ In beginsel wordt alle informatie doorgeleid via de beleidsadviseur financiën en de stafdirecteur en wordt een kwaliteitscontrole uitgevoerd door de regiocontroller.

B Verantwoordingsinformatie

De verantwoordingsinformatie is met name de informatie die aangeeft of de gestelde doelen gerealiseerd zijn en of de uitvoering van de treasuryfunctie heeft plaatsgevonden binnen de kaders van het treasurystatuut.

De verantwoordingsinformatie wordt opgenomen in de Managementrapportage welke eens per kwartaal verschijnt.

Informatie	Informatie- verstrekker⁹	Informatie- ontvanger	Frequentie
Realisatie vs. planning	sectorcontrollers	Stafdirecteur Treasury- commissie	Per kwartaal
Treasuryparagraaf	Dagelijks Bestuur	Algemeen Bestuur	Jaarlijks

Tabel 6 Matrix verantwoordingsinformatie

C Informatie toezichthouder

Dit treasurystatuut geeft tevens aan welke informatie derden nodig hebben, in het bijzonder de toezichthouder, te weten de Provincie Zuid-Holland. De informatie richting toezichthouder is gericht op de in Wet fido genoemde vereisten in het treasurybeleid.

Informatie	Informatie- verstrekker¹⁰	Informatie- ontvanger	Frequentie
Begrotingstotaal	Dagelijks Bestuur	Gedeputeerde Staten	Jaarlijks
Netto vlottende schuld	Regiodirecteur- secretaris	Gedputeerde Staten	Kwartaal
Renterisico lange schuld	Regiodirecteur- secretaris	Gedeputeerde Staten	Jaarlijks
EMU-saldo	Regiodirecteur- secretaris	CBS	Jaarlijks

Tabel 7 Matrix informatietoezichthouder

Als algemene opmerking betreffende de informatievoorziening wordt opgemerkt dat het de informatieontvanger zelf is, die verantwoordelijk is wie de informatie nog meer zal ontvangen.

⁹ Op informatie vindt een kwaliteitstoets plaats door de regiocontroller.

¹⁰ Idem.

7. TREASURYJAARPLAN

Het treasuryjaarplan maakt onderdeel uit van de begroting. Jaarlijks bij het opstellen van de begroting schrijft de Beleidsadviseur financiën een treasuryjaarplan, waarin minimaal de volgende zaken zijn opgenomen:

□ **Liquiditeitsplanning (korte en langere termijn)**

De liquiditeitsplanning voor de eerstvolgende 12 maanden is grotendeels gebaseerd op historische patronen, aangevuld met exacte gegevens voor zover voorhanden (gegevens uit leningen- en beleggingenadministratie, BWS-subsidies etc.). De planning op langere termijn (minimaal 10 jaar) is tevens een weergave van de verwachtingen ten aanzien van investeringen. Ook de rente- en aflossingsverplichtingen van de huidige leningen en beleggingen zijn hierin verwerkt.

□ **Rentevisie banken**

De rentevisie van meerdere banken is gewenst om als basis voor rentescenario's te dienen.

□ **Renterisico's**

De leenmomenten, de rente-aanpassingen en de samenstelling van de huidige leningen- en beleggingsportefeuille worden weergegeven, eventueel doorgerekend met enkele rentescenario's. Hieraan wordt de renterisiconorm getoetst. Tevens wordt de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet getoetst aan de wettelijke norm voor elk van de vier kwartalen.

□ **Prestatie-indicatoren voor financieringen en rentemanagement**

Hier wordt aangegeven hoe de kapitaalmarktrente zich verhoudt tot de gemiddelde rentevoet van de leningenportefeuille van de Regio Zuid-Holland Zuid en hoe de geldmarktrente zich verhoudt tot de rente op kasgelden en deposito's.

□ **De te gebruiken financiële instrumenten in het betreffende jaar**

Speciale aandacht wordt besteed aan afgeleide rente-instrumenten (derivaten) waarmee in dat jaar naar verwachting gewerkt gaat worden.

□ **Indekstrategie (inclusief streefrentes korte en langere termijn)**

Op basis van de verwachte rente-ontwikkelingen wordt aangegeven bij welke rentepercentages kasgelden/deposito's en lange leningen en beleggingen ingedeekt zullen worden.

Uit het treasuryjaarplan volgt een voorstel met geplande acties voor het komende jaar. Tevens zal vermeld moeten worden van welke instrumenten gebruik gemaakt mag worden.

Indien de Beleidsadviseur financiën een bepaald rente-instrument verwacht in te zetten, zal hij hiervan in het treasuryjaarplan melding maken. Hij zal hierbij vermelden onder welke omstandigheden het instrument ingezet wordt. Financiële instrumenten waarvoor geen expliciete toestemming is verkregen via het treasuryjaarplan of periodieke rapportage, dienen middels een uitzonderingsrapportage bij het Dagelijks Bestuur worden aangemeld. Deze uitzonderingsrapportage kan aangemaakt worden indien er wijzigingen in de rentestructuur ontstaan, zodanig dat als gevolg hiervan andere beslissingen genomen moeten worden dan in het treasuryjaarplan zijn opgenomen of indien de Beleidsadviseur financiën instrumenten wil inzetten welke niet zijn aangegeven in het treasuryjaarplan.

Financiële instrumenten waarvoor geen expliciete toestemming is verkregen via het treasuryjaarplan, een periodieke rapportage of een uitzonderingsrapportage mogen niet worden toegepast.

□ **Geld- en kapitaalmarktpartijen**

Voor het beleggen van overtollige middelen op lange en korte termijn wordt een lijst opgenomen met daarbij per toegestane kredietwaardigheidsklasse de vermelding van hoofdsom- en looptijdlimieten. De kredietwaardigheidsklassen worden gedefinieerd volgens de maatstaven van Standard & Poor's en Moody's.

Het treasuryjaarplan wordt vastgesteld door het Dagelijks Bestuur.

BIJLAGE 1: WET FINANCIERING DECENTRALE OVERHEDEN

Inleiding

De Wet fido dient ter vervanging van de Wet filo. De Wet filo kende drie doelstellingen. Ten eerste de bedrijfseconomische doelstelling, met als doel het bevorderen van de gezonde financiering van de kapitaaluitgaven en het versterken van de positie van de openbare lichamen op de kapitaalmarkt. Ten tweede de conjuncturele doelstelling waarin de Minister van Financiën bevoegd was om in geval van een (dreigende) verstoring van de ontwikkeling van de overheidsbestedingen het kapitaalmarktberoep van openbare lichamen te reguleren. Ten derde de monetaire doelstelling, waarin voorschriften gesteld worden ter begrenzing van de monetaire financiering van openbare lichamen.

De genoemde doelstellingen voldoen niet langer en dienen daardoor aangepast te worden. De bedrijfseconomische doelstelling vereist onder meer aanpassing in het licht van de eurokapitaalmarkt. De conjuncturele doelstelling wordt in verband met de eisen vanuit het Verdrag van Maastricht gemoderniseerd naar de stabiliteitsdoelstelling. Dit houdt in dat het EMU-saldo van de openbare lichamen wordt beheerst. De monetaire doelstelling is niet langer relevant. De Wet fido speelt in op de veranderende omstandigheden en zorgt ervoor dat treasury een belangrijke plaats krijgt binnen de regio.

In het kader van de eenduidigheid van dit treasurystatuut zal de bedrijfseconomische doelstelling van de nieuwe Wet fido kort uiteengezet worden.

Onderscheid korte en lange financiering

Het onderscheid tussen korte en lange financiering ligt in de Wet fido bij één jaar. Dit onderscheid wordt geconcretiseerd in de vorm van respectievelijk de kasgeldlimiet voor leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en renterisiconorm voor het renterisico op leningen met een langere looptijd. Hierbij is niet langer de contractuele looptijd van de financiering van belang, maar de rentetypische looptijd¹¹.

Bij de beoordeling van de rentetypische looptijd wordt bovendien rekening gehouden met de aanwezigheid van derivaten. Zo zal een vastrentende lening gecombineerd met een renteswap waarbij de variabele rente wordt betaald en vaste rente ontvangen, behoren tot de korte financiering.

Kasgeldlimiet

¹¹ Het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de leningvoorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare, constante rentevergoeding.

De gemiddelde korte financiering wordt in de Wet fido per drie maanden getoetst aan de kasgeldlimiet. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de omvang van de begroting, door de bovengrens te bepalen op een bij ministeriële regeling vast te stellen percentage van de begroting. In de ministeriële regeling van het voorjaar van 2000 bedraagt de kasgeldlimiet maximaal 8,2% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm

In de ministeriële regeling wordt een norm gesteld, waaraan het renterisico van het saldo van leningen en beleggingen als geheel moet voldoen. Deze norm wordt bepaald aan de hand van de gewenste verhouding:

$$\text{Renterisico} = \frac{\text{bedrag aan rente - aanpassingen plus bedrag aan herfinanciering}}{\text{totale vaste schuld}}$$

¹²

Het renterisico op de vaste schuld wordt als volgt berekend. Ten eerste wordt bepaald welk deel van de portefeuille aan vaste schuld in enig jaar geherfinancierd moet worden uit het aangaan van nieuwe leningen behorend tot de vaste schuld (herfinanciering). Vervolgens wordt bepaald voor welk deel van de vaste schuld de geldnemer een wijziging van de rente op basis van de leningvoorwaarden niet kan beïnvloeden (rente-aanpassing). Het renterisico mag de renterisiconorm in beginsel niet overschrijden.

De norm in de ministeriële regeling van het voorjaar 2000 is gesteld op 20%.

Vergroten transparantie treasury-activiteiten

In het wetsvoorstel wordt aangekondigd dat de regio verplicht is zelf twee nieuwe treasury-instrumenten in te voeren.

1. Een *treasurystatuut* dat een nadere invulling dan wel uitwerking geeft van het wettelijke kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie.
2. Een *treasuryparagraaf* in de begroting en in het jaarverslag. De treasuryparagraaf in de begroting geeft de beleidsplannen weer op treasurygebied voor de komende jaren, terwijl in het jaarverslag wordt ingegaan op de resultaten van de beleidsuitvoering.

Met bovengenoemde instrumenten wordt een bijdrage geleverd aan de transparantie van een verantwoord treasurybeleid van openbare lichamen, zowel binnen de openbare lichamen zelf als naar de toezichthouders toe.

¹² Restant hoofdsom van leningen met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar

Doel en voordelen treasurystatuut en -paragraaf

In het treasurystatuut wordt het treasurybeleid vastgelegd. Dit geschiedt in de eerste plaats door het aangeven van de doelstellingen van het treasurybeleid en van de richtlijnen en limieten voor de dagelijkse uitvoering van het treasurybeleid. Met name voor deze onderdelen van het treasurystatuut heeft de Wet fido op onderdelen een bepalend en bindend karakter.

In de treasuryparagraaf wordt ingegaan op de uitvoering van het treasurybeleid. Als regel zal het om de concrete invulling gaan van zaken waarvoor het treasurystatuut de kaders geeft. De treasuryparagraaf heeft zowel betrekking op de begroting als het jaarverslag. In de begroting komen de concrete beleidsplannen aan de orde. In het jaarverslag gaat het om de realisatie van de plannen en om een verschillenanalyse tussen de plannen en de uitkomsten.

Het opstellen van een treasurystatuut en –paragraaf is een verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur. Met behulp van deze instrumenten moet men in staat zijn om:

- De kwaliteit van de uitvoering van de treasuryfunctie te verhogen;
- De transparantie van het besluitvormingsproces te verbeteren;
- Het democratisch verantwoordingsproces te versterken;
- De kredietwaardigheid in stand te houden en te bevorderen.

Indeling treasurystatuut en -paragraaf

Volgens de Wet fido moet een *treasurystatuut* minimaal de volgende onderwerpen bevatten:

- Een begrippenkader;
- De uitgangspunten en doelstellingen uitmondend in richtlijnen en limieten voor het aangaan van leningen en het uitzetten van gelden;
- Het organisatorische kader, met name de delegatie en mandatering, c.q. de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden over het Algemeen en Dagelijks Bestuur en de ambtelijke organisatie;
- De administratieve organisatie en interne controle;
- De planning en control;
- De informatievoorziening met name in relatie tot de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokken partijen.

In het vervolg van dit treasurystatuut wordt deze indeling aangehouden om de randvoorwaarden en eisen van de treasuryfunctie weer te geven.

Volgens de Wet fido moet een *treasury*paragraaf minimaal de volgende kernonderwerpen bevatten:

- ❑ De algemene interne en externe ontwikkelingen die van invloed zijn (geweest) op de treasuryfunctie;
- ❑ De plannen c.q. realisatie van het beleid voor het risicobeheer, inclusief derivaten;
- ❑ De plannen c.q. realisatie van het beleid voor het kasbeheer;
- ❑ De plannen c.q. realisatie van het beleid voor de regiofinanciering;
- ❑ Relevante ontwikkelingen in de treasury-organisatie;
- ❑ Relevante ontwikkelingen in de informatievoorziening voor de treasuryfunctie;

BIJLAGE 2: RENTERISICONORM VASTE SCHULD WET FIDO

Renterisiconorm		0.00
<i>Stand vaste schuld per 1-1-xx</i>		
Renterisico		
Renteherziening vaste schuld o/g		
Renteherziening vaste schuld u/g		
<i>Netto renteherziening vaste schuld</i>		0.00
Nieuw aangetrokken vaste schuld		
Nieuw uitgezette lange leningen		
<i>Netto nieuw aangetrokken vaste schuld</i>	0.00	
Betaalde aflossingen		
Herfinanciering		0.00
Totaal bedrag renterisico		0.00
Toets renterisiconorm		
Overschrijding c.q. ruimte renterisiconorm		<i>overschrijding</i>
Absoluut bedrag overschrijding/ruimte		0.00
% renterisico		0.00%

Tabel 8 Overzicht berekening renterisico volgens de Wet fido

BIJLAGE 3: KASGELDLIMIET VOLGENS WET FIDO

	1	2	3	4
Kasgeldlimiet	0,00	0,00	0,00	0,00
Omvang begroting per 1-1-xx				
Kasgeld				
Opgenomen gelden (< 1 jaar)				
Schuld in rekening-courant				
Gestorte gelden door derden (< 1 jaar)				
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld				
<i>Totale omvang vlottende korte schuld</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
Contante gelden in kas				
Tegoeden in rekening-courant				
Overige uitstaande gelden (< 1 jaar)				
<i>Totale omvang vlottende middelen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal bedrag kasgeld	0,00	0,00	0,00	0,00
Toets kasgeldlimiet				
Overschrijding c.q. ruimte kasgeldlimiet	<i>overschrijding</i>	<i>overschrijding</i>	<i>overschrijding</i>	<i>overschrijding</i>

Tabel 9 Overzicht berekening kasgeld volgens de Wet fido

BIJLAGE 4: KREDIETWAARDIGHEIDSBEOORDELINGEN

Moody's	S&P	Lange termijn ratings
Aaa	AAA	Extreem kredietwaardig.
Aa	AA	Zeer kredietwaardig. Veiligheidsmarges echter niet zo hoog als bij de AAA-categorie
A	A	Zeer kredietwaardig. Er zijn echter factoren aanwezig waardoor de afbetaling in de toekomst enig gevaar loopt.
Baa	BBB	Kredietwaardig, maar gevoelig voor slechte economische tijding.
Ba	BB	Speculatief. Matige bescherming van afbetaling aanwezig.
B	B	Heeft momenteel capaciteit voor rente en aflossing, maar is gevoelig voor faillissement.
Caa	CCC	Enige bescherming voor investeerders is aanwezig, maar grote risico's en onzekerheid aanwezig.
Ca	CC	Zeer speculatief, meestal achtergestelde schuld.
C	C	Rentebetalingen zijn reeds gestopt.
	D	Failliet

Tabel 10 lange termijn rating

Moody's	S&P	Korte termijn ratings
P-1	A-1 (+) / A-1	Extreem sterke, respectievelijk sterke capaciteit om aan financiële verplichtingen te voldoen.
P-2	A-2	Voldoende capaciteit om aan verplichtingen te voldoen. Echter gevoeliger voor veranderende omstandigheden.
P-3	A-3	Adequate capaciteit om aan financiële verplichtingen te voldoen. Veranderende omstandigheden kunnen de capaciteit verzwakken.
	B	Tegenpartij is kwetsbaar. Beleggen is speculatief.

Tabel 11 korte termijn rating

BIJLAGE 5: FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Lening-types	Rentetypische looptijd	Beschikbaarheid geld
Kasgeld (en Deposito)	Kort	Kort
Fixe lening	Lang	Lang
Annuïteiten lening	Lang	Lang
Lineaire lening	Lang	Lang
Roll-over	Kort	Lang

Voor de spreiding van de rente-exposure kan indien nodig gebruik gemaakt worden van rentecontracten. Bij een rentecontract wordt een afspraak gemaakt over de rente zonder dat daarbij geleend of belegd wordt. Een rentecontract wordt afgesloten om een mogelijk ongunstige rente-ontwikkeling op te vangen.

De volgende rentecontracten worden gebruikt voor beheersing van de korte rente:

Rente-instrumenten ¹³	Doel instrument	Karakteristiek
FRA (Forward rate agreement)	Fixeren toekomstige korte rente van kasgeld of roll-over.	Afspraak over toekomstige rente, geen afsluitkosten.
Cap (en Floor)	Een maximum (en minimum) niveau overeenkomen voor de toekomstige korte rente ter bescherming van roll-overs of kasgelden.	Een langlopende optie (tot 10 jaar) op de toekomstige korte rentes. Bij aanschaf is er een premieafdracht voor de optie.

¹³De rente-instrumenten zijn feitelijk afspraken c.q. opties op het renteniveau van leningen. Alleen de leningen verschaffen daadwerkelijk financiering, de rente-instrumenten niet. De rente-instrumenten worden ingezet om de rentelasten van de traditionele leningen te beheren.

De volgende instrumenten kunnen gebruikt worden voor de beheersing van de lange rente:

Rente-instrumenten ¹⁴	Doel instrument	Karakteristiek
Swap (Interest rate swap)	Een lange rente verruilen voor een korte rente of vice versa ter dekking van roll-over of serie kasgelden.	Afspraak om gedurende x jaar het verschil tussen de lange en korte rente te verrekenen, geen afsluitkosten
Swaption / Obligatie-optie	Een maximum (en minimum) niveau overeenkomen voor de toekomstige lange rente ter dekking van langrentende leningen.	Een kortlopende optie (tot 2 jaar) op de toekomstige lange rente. Bij aanschaf is er een premie-afdracht voor de optie.

Uitwerking rente-instrumenten

FRA

Een FRA (Future of Forward Rate Agreement) wordt gebruikt voor de fixatie van een toekomstige rente gedurende een bepaalde periode (maximaal 2 jaar). Bij een verwacht tekort in rekening-courant en een verwachte stijgende rente kan de rente gefixeerd worden (een FRA wordt gekocht). Bij een overschot en een verwachte dalende rente kan tevens gefixeerd worden (een FRA wordt verkocht).

De FRA heeft geen optioneel karakter. De koper en de verkoper hebben beiden een plicht. De renterisico's bij toepassing van een FRA blijven dan ook beperkt tot de gemiste kans dat de marktrente op moment van ingaan van de fixatieperiode gunstiger is dan de afgesproken FRA rente.

FRA's worden toegepast in het cash management. Via het treasuryjaarplan en de bijeenkomsten van de treasurycommissie worden voorstellen gedaan en via de periodieke treasury rapportages wordt omtrent de daadwerkelijke inzet gerapporteerd.

¹⁴De rente-instrumenten zijn feitelijk afspraken c.q. opties op het renteniveau van leningen. Alleen de leningen verschaffen daadwerkelijk financiering, de rente-instrumenten niet. De rente-instrumenten worden ingezet om de rentelasten van de traditionele leningen te beheren.

CAP, FLOOR en COLLAR

De CAP, FLOOR en COLLAR zijn renteopties. Bij een optie heeft de koper van de optie een recht, waarvoor hij een optiepremie aan de verkoper betaalt. De verkoper (ook wel schrijver) heeft een plicht. Het maximum verlies voor de koper is het verlies van de optiepremie. Er is geen maximum aan het verlies van de verkoper van de optie tenzij de verkoper de onderliggende waarde tot zijn beschikking heeft. In dat geval heeft de verkoper slechts een gemiste kans.

Een CAP geeft de koper een bescherming tegen een hoge variabele rente. Wanneer een gedeelte van de leningen een variabele rente kent, kan de regio de maximaal te betalen rente zekerstellen door een CAP te kopen. In dit geval is de koop van een CAP dus risicomijdend.

Een FLOOR geeft de koper een bescherming tegen een lage rente. Wanneer de regio langdurig een overschot in rekening-courant heeft, dan kan zij de minimaal te ontvangen rente zekerstellen door een FLOOR te kopen.

Een COLLAR is een combinatie van een CAP en een FLOOR, waarbij bijvoorbeeld een CAP gekocht wordt en een FLOOR geschreven wordt. Per saldo valt de te betalen premie voor de CAP weg tegen de te ontvangen premie van de FLOOR. De te betalen rente zal zich nu binnen twee grenzen bewegen.

Via het treasuryjaarplan en de bijeenkomsten van de treasurycommissie worden voorstellen voor de inzet van de CAP, FLOOR en COLLAR gedaan en via uitzonderingsrapportages wordt omtrent de daadwerkelijke inzet gerapporteerd.

Interest Rate Swap

Een rente swap is een ruil tussen een vaste rente en een variabele rente voor een afgesproken tijd en omvang. Een rente swap is te gebruiken voor:

- Het indekken van toekomstige rentefixaties
- Het spreiden van de rente-exposure
- Het wijzigen van het rentetype van reeds gefixeerde leningen

Een rente swap is te vergelijken met een serie FRA's. Bij een rente swap hebben zowel de koper als de verkoper een plicht.

Via het treasuryjaarplan en de bijeenkomsten van de treasurycommissie worden voorstellen voor de inzet van de rente swap gedaan en via de periodieke treasury rapportages wordt omtrent de daadwerkelijke inzet gerapporteerd.

Swaption

Een swaption is een optie op een rente swap. De koper heeft het recht om op de uitoefendatum een swap te starten en de verkoper heeft de plicht. Een swaption wordt in de volgende situaties gekocht:

- De regio wil een rente swap gebruiken voor de fixatie van een in de toekomst af te sluiten lening. Zij verwacht echter dat de rente zal dalen, maar wil het risico niet lopen dat de rente zal stijgen. Wanneer de rente stijgt, oefent de regio haar optie uit. Daalt de rente, dan loopt de optie waardeloos af en sluit de regio een lening af tegen die lage markttrente.
- De regio zal een investering gaan doen, waarvoor zij de rente nu wil fixeren. Er is echter nog een kans dat de gehele investering niet door zal gaan en in de toekomst dus ook geen lening nodig is.

Het maximum verlies voor de koper van een swaption is het verlies van de optiepremie. Er is geen maximum aan het verlies van de verkoper van de optie, tenzij de verkoper de onderliggende waarde tot zijn beschikking heeft. In dat geval heeft de verkoper slechts een gemiste kans.

Via het treasuryjaarplan en de bijeenkomsten van de treasurycommissie worden voorstellen voor de inzet van de swaption gedaan en via de periodieke treasury rapportages wordt omtrent de daadwerkelijke inzet gerapporteerd.

Obligatie-optie

Een obligatie-optie is een optie op een obligatie. De regio zal zich hierbij beperken tot staatsobligaties. De inzet van een obligatie optie is vergelijkbaar met de inzet van een swaption. Wanneer de regio de rente van een in de toekomst af te sluiten lening nu wil limiteren, dan koopt ze een putoptie op een staatsobligatie.

Een putoptie geeft de koper van de optie het recht de onderliggende waarde (in dit geval de obligatie) tegen een bepaalde prijs te verkopen. De calloptie geeft de koper van de optie het recht de onderliggende waarde tegen een bepaalde prijs te kopen.

Het maximum verlies voor de koper van een obligatie-optie is het verlies van de optiepremie. Er is geen maximum aan het verlies van de verkoper van de optie, tenzij de verkoper de onderliggende waarde tot zijn beschikking heeft. In dat geval heeft de verkoper slechts een gemiste kans.

Via het treasuryjaarplan en de bijeenkomsten van de treasurycommissie worden voorstellen voor de inzet van de obligatie-optie gedaan en via de periodieke treasury rapportages wordt omtrent de daadwerkelijke inzet gerapporteerd.